

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74
hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1980 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 123 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt vuoden 1979 valtiopäiviltä olevat ed. Almgrenin ym. lakialoitteen n:o 69 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 17 §:n muuttamisesta, ed. Almgrenin ym. lakialoitteen n:o 70 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta, ed. Kivitiien ym. lakialoitteen n:o 81 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n muuttamisesta ja ed. Muroman ym. lakialoitteen n:o 105 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta, vuoden 1980 valtiopäiviltä olevat ed. Ahteen ym. lakialoitteen n:o 12 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta, ed. Almgrenin ym. lakialoitteen n:o 13 tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n muuttamisesta, ed. Breilinin ym. lakialoitteen n:o 16 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta, ed. Halosen ym. lakialoitteen n:o 18 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 33 ja 57 §:n muuttamisesta, ed. Hautalan ym. lakialoitteen n:o 19 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Hautalan ym. lakialoitteen n:o 20 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 17 b ja 65 §:n muuttamisesta, ed. Kivitiien ym. lakialoitteen n:o 24 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Korhosen ym. lakialoitteen n:o 25 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Korhosen ym. lakialoitteen n:o 29 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 37 §:n muuttamisesta, ed. Lahti-Nuutilan ym. lakialoitteen n:o 30 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 37 §:n muuttamisesta, ed. M. Puhakan ym. lakialoitteen n:o 47 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muut-

tamisesta, ed. Rautiaisen ym. lakialoitteen n:o 48 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta, ed. Rosnellin ym. lakialoitteen n:o 49 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 51 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 52 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 17 b ja 45 §:n muuttamisesta, ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 53 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta, ed. Starastin ym. lakialoitteen n:o 60 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n muuttamisesta, ed. Valon ym. lakialoitteen n:o 64 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta, ed. P. Vennamon ym. lakialoitteen n:o 65 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Vänskän ym. lakialoitteen n:o 79 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta, ed. Muroman ym. lakialoitteen n:o 164 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, ed. Mäki-Hakolan lakialoitteen n:o 178 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta ja ed. Juhantalon lakialoitteen n:o 179 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n muuttamisesta, vuoden 1979 valtiopäiviltä olevat ed. Nieminen-Mäkysen ym. toivomusaloitteen n:o 259 vanhempiensa luona asuvien opiskelijoiden verottoman työtulon alarajan korottamisesta, ed. Pesälän toivomusaloitteen n:o 274 perheyrietyksissä työskentelevien puolisoitten erillisverotusta koskevien säännösten tarkistamisesta, ed. Rehnin ym. toivomusaloitteen n:o 313 verohelpotuksen aikaansaamisesta kotona asuvia alaikäisiä, työssä käymättömiä lapsia huoltavalle holhoojalle, ed. Tuovisen ym. toivomusaloitteen n:o 366 kohtuullisten opiskelijavuokratulojen saattamisesta eläkeläisen verovapaaksi tu-

loksi, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 395 palkkatuloisten verojen alentamisesta, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 396 pienituloisten vapauttamisesta kaikista veroista, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 407 päätoimiseksi katsottavana opiskeluaikana ansaittujen tulojen vapauttamisesta veroista, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 408 verovähennysten määrien korottamisesta, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 414 matkakustannusten verovähennysoikeudesta ja ed. Zilliacuksen ym. toivomusaloitteen n:o 521 lapsiperheiden taloudellisen aseman parantamisesta verovähennysten avulla sekä vuoden 1980 valtiopäiviltä olevat ed. Joutsenlahden ym. toivomusaloitteen n:o 74 invalidiverovähennyksen korottamisesta, ed. Mattilan ym. toivomusaloitteen n:o 133 indeksitarkistuksen aikaansaamisesta verotuksessa myönnettävään invalidivähennykseen, ed. Nieminen-Mäkyksen ym. toivomusaloitteen n:o 147 opiskelijavähennyksen korottamisesta kunnallisverotuksessa ja ed. P. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 214 invalidivähennysoikeuden laajentamisesta verotuksessa. Vuoden 1979 valtiopäiviltä olevat lakialoitteet n:o 69, 70, 81 ja 105 eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 22 päivänä toukokuuta 1979. Vuoden 1980 valtiopäiviltä olevat lakialoitteet n:o 12, 13, 16, 18, 19, 20, 24, 25, 29, 30, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 60, 64, 65 ja 79 eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 29 päivänä helmikuuta 1980, lakialoitteen n:o 164 25 päivänä maaliskuuta 1980 sekä lakialoitteet n:o 178 ja 179 3 päivänä lokakuuta 1980. Vuoden 1979 valtiopäiviltä olevat toivomusaloitteet n:o 259, 274, 313, 366, 395, 396, 407, 408, 414 ja 521 eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 12 päivänä kesäkuuta 1979. Vuoden 1980 valtiopäiviltä olevat toivomusaloitteet n:o 74, 135, 147 ja 214 eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 25 päivänä maaliskuuta 1980.

Hallitus esittää, että rahanarvon muuttumisesta johtuvan veroasteen kasvun hillitsemiseksi eräiden keskeisten tuloverotuksessa ja varallisuusverotuksessa myönnettävien vähennysten määriä korotettaisiin. Siten näitä vähennyksiä on ehdotettu korotettaviksi vähintään vuodesta 1979 vuoteen 1980 tapahtuvaksi arvioitua hintatason nousua vastaavalla määrällä eli 11 prosentilla. Samalla ehdotetaan lievennettäväksi erityisesti lapsiperheiden ja pieni-

tuloisten verotusta toteuttamalla heille tarkoitettujen vähennysten osalta mainittua suurempia korotuksia. Esityksessä ehdotetaan myös puolisoiden osittain yhteisverotettavien ns. pääomatulojen erikseen verotettavaa osuutta sekä yrittäjätulon ansiotulo-osuutta korotettavaksi. Luonnolliset vähennykset korvaavan palkkatulovähennyksen sekä osinkotulovähennyksen soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi ja usealta vuodelta kerralla saadun tulon valtion tuloveron lievennysmahdollisuuden eli tulonsauksen vaikutusta lisättäväksi. Esitykseen sisältyy myös ehdotus kunnallisverotuksessa tuloksi luettavan sivuperinnön ja -lahjan säätämistä veronalaiseksi vain 10 000 markan ylittävältä osalta. Lisäksi ehdotetaan, että matkakuluvähennykselle säädettäisiin yläraja. Näitä muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1981 toimitettavassa verotuksessa. Sivuperintöä ja -lahjaa koskevaa ehdotusta sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa.

Käsiteltyjen lakialoitteiden mukaiset lakiehdotukset sisältävät hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaisten säännösehdo-
tusten ja niihin läheisesti liittyvien muiden säännösehdo-
tusten osalta hallituksen esityksestä poikkeavia muutosehdotuksia. Toivomusaloitteessa n:o 259 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin valtion takaamaa opintolainaa vailla olevan, vanhempiensa kanssa asuvan opiskelijan verottoman työtulon alarajan korottamiseksi 50 prosenttiyksikköä suuremmaksi kuin on kulloinkin voimassa oleva verotettavan työtulon alaraja, siten, että se on vuosittain rahanarvon muutoksia vastaava. Toivomusaloitteessa n:o 274 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus välittömästi antaisi maataloilla ja vastaavissa perheyrietyksissä työskentelevien puolisoiden valtion tuloverotusta koskevat koko yritystulon tasausmenettelyn periaatteen mukaisesti tapahtuvaa erillisverottamista koskevat säännökset. Toivomusaloitteessa n:o 313 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin verotuslain muuttamiseksi siten, että holhooja, jonka lapset eivät ole ansiotyössä ja asuvat kotona, saisi edelleen verohelpotusta kunnes lapset ovat saavuttaneet täysi-ikäisyyden. Toivomusaloitteessa n:o 366 (1979

vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin niin, että verotuslainsäädäntöön tehtäisiin muutokset vapauttamalla valtion- ja kunnallisverotuksen alaisuudesta ne kohtuulliset vuokratulot, jotka eläkkeensaajalla on mahdollisuus saada ottaessaan opiskelijan vuokralaisekseen. Toivomusaloitteessa n:o 395 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin verojen todella alentamiseksi palkkatyöläisiltä. Toivomusaloitteessa n:o 396 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin pienten eläkkeiden saajien ja muiden pienituloisten vapauttamiseksi kaikista veroista. Toivomusaloitteessa n:o 407 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus kiireesti ryhtyisi toimenpiteisiin verolainsäädännön muuttamiseksi siten, että päätoimiseksi katsottavana opiskeluaikana verovelvollisen saama työansio olisi verovapaata niiltä osin, kun sen ei katsota ylittävän verovuoden aikana opiskeluun käytetyn ajan elin- ja opintokustannuksia. Toivomusaloitteessa n:o 408 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin verovähennysten, erityisesti lapsi-, invalidi- ja vanhuusvähennysten reaaliarvon saattamiseksi entiselle tasolle. Toivomusaloitteessa n:o 414 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin, että matkakustannukset saataisiin kokonaisuudessaan vähentää verotuksessa. Toivomusaloitteessa n:o 521 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin lapsiperheiden vaikean aseman helpottamiseksi siten, että vanhempien oikeutta tehdä verotuksessa vähennyksiä pienten lasten hoitokustannusten perusteella oikeudenmukaisesti laajennetaan. Toivomusaloitteessa n:o 74 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus pikaisesti antaisi eduskunnalle esityksen verotuksessa myönnettävän invalidivähennyksen korottamisesta 6 000 markkaan. Toivomusaloitteessa n:o 133 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti toimenpiteisiin rahanarvon alentumisesta johtuvan indeksitarkistuksen aikaansaamiseksi verotuksessa myönnettävään invali-

divähennykseen. Toivomusaloitteessa n:o 147 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus valtion vuoden 1981 tulo- ja menoarviota valmistellessaan korottaisi kunnallisveron opiskelijavähennyksen 5 000 markkaan. Toivomusaloitteessa n:o 214 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin invalidivähennysten voimakkaasti korottamiseksi verotuksessa ja niiden sitomiseksi täysimääräisesti indeksiin.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettaa puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän, millä toimenpiteillä voitaisiin työmatkakuluista myönnettävää vähennystä koskevaa menettelyä kehittää siten, että vähennys verotuskäytännössä myönnettäisiin yhtenäisin perustein koko maassa.

Valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän, millä toimenpiteillä sairauskuluvähennystä voitaisiin kehittää siten, että vähennys nykyistä paremmin ottaisi huomioon sairauskulujen todellisen vaikutuksen asianomaisen veronmaksukykyyn.

Valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän, voidaanko koulutusvähennystä ja opiskelijavähennystä kehittää siten, että vähennykset myönnettäisiin lukukauden tai muun sitä vastaavan nykyistä lyhyemmän ajanjakson perusteella.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että vuoden 1979 valtiopäiviltä oleviin lakialoitteisiin n:o 69, 70, 81 ja 105 sekä vuoden 1980 valtiopäiviltä oleviin lakialoitteisiin n:o 12, 13, 16, 18, 19, 20, 24, 25, 29, 30, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 60, 64, 65, 79, 164, 178 ja 179 sisältyvät lakiehdotukset hyldättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että vuoden 1979 valtiopäiviltä olevat toivomusaloitteet n:o 259, 274,

313, 366, 395, 396, 407, 408, 414 ja 521 sekä vuoden 1980 valtiopäiviltä olevat toivomusaloitteet n:o 74, 133, 147 ja 214 hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Breilin, Forsman, Jokela, M. Järvenpää, Koppanen,

Lampinen, Linna, Manninen, Mäki-Hakola, Niskanen, Rosnell, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Koivisto, Malm, Puolanne ja Surakka.

Vastalauseita.

I

Hallituksen esitys eräitten keskeisten tuloverotuksessa ja varallisuusverotuksessa myönnettävien vähennysten tarkistamiseksi rahanarvon muuttumisesta johtuvan tuloveroasteen kasvun hillitsemiseksi on pääpiirteiltään tyydyttävä. Eräitten vähennysten kohdalla on vuosien kuluessa kuitenkin tapahtunut reaaliarvon pienemistä tarkistuksista huolimatta. Eräitä vähennysmuotoja, kuten puoliso- ja vanhuusvähennyksiä, ei sen sijaan ole tarkistettu vuosikausiin, joten ne ovat tapahtuneen inflaation johdosta täysin menettäneet alkuperäisen merkityksensä ja tarkoituksensa. Samoin esimerkiksi sairauskuluvähennykset ovat vuosikautia pysyneet ennallaan, vaikka vielä eräät suhteellisen kalliit hoitokustannukset, kuten esimerkiksi hammashuollosta johtuvat, eivät kuulu sairausvakuutuksen piiriin. Olemme vuosien ajan kiinnittäneet näihin asioihin eduskunnan huomiota sekä puheenvuorojen että aloitteiden muodossa, viimeksi mm. ryhmäaloitteissamme n:ot 51—53/1980 vp.

Hallituksen esityksen perusteluissa korostetaan halua lieventää lapsiperheiden verotusta, samalla kun siinä viitataan mm. huoltajavähennys-

nyksen porrastamisen tähtäävän tähän tarkoitukseen. Huoltajavähennyksen korottaminen lapsiluvun kasvaessa on kylläkin väestöpoliittisesti oikein suunnattu, mutta ei paljon auta nuoria perheitä, joissa ansiotulo ensimmäisten lasten syntyessä saattaa olla pienimmillään, mutta menot suurimmillaan. Tästä syystä pidämme parempana, että huoltajavähennys on tasainen, joskin hallituksen esitystä korkeampi.

Perhepoliittisesti olisi myös tärkeätä saada vihdoin kotiapulaisen palkkamenot ja työnantajan maksettavaksi kuuluvat sosiaaliturvakustannukset vähennyskelpoisiksi kahdenkertaisen verotuksen poistamiseksi. Tämä toimenpide lisäisi myös merkittävästi työpaikkoja mm. nuorille naisille ja vähentäisi painetta yhteiskunnan kustantamiin päivähoitopaikkoihin. Tätä vastaavan vähennyksen ehdotamme lisättäväksi 29 §:n 7 kohtaan ryhmäaloitteemme n:o 53/1980 vp. mukaisesti.

Lapsiperheitä erityisesti koskevana parannuksena ehdotamme saman pykälän 6 kohdassa sairauskuluvähennyksen yleisen tason tarkistamisen lisäksi lasten sairauskuluja nostettavaksi lähemmäksi vanhempien sairauskuluvähennys-

ten tasoa. Myös valiokunnan ponsi edellyttää hallituksen selvittävän, miten eri perheenjäsenten sairauskuluvähennysten suuruus olisi määriteltävä, jotta ne yhteensä paremmin vastaisivat todellista tilannetta perheessä.

Vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa sovelletaan ensimmäisen kerran vuosi sitten hyväksyttyä lainmuutosta, jolla pakolliset yrittäjäeläkemaksut saatettiin verotuksessa rajoitusta vähennyskelpoisiksi menoiksi. Vapaaehtoisesta lisäeläketurvasta syntyvät kustannukset sen sijaan ovat vähennyskelpoisia ainoastaan siltä osin kuin eläkemaksujen määrä ei ylitä 15 prosenttia ansiotulon määrästä. Kun yrittäjäpuolisoiden yhteenlasketut yrittäjäeläkemaksut useimmiten ylittävät ko. 15 %:n rajan, on yrittäjien eläkelakiin perustuvien vapaaehtoisten, lisäturvaa tuovien eläkemaksujen vähentäminen verotuksessa TVL:n puitteissa käytännössä mahdotonta lukuisten pienyrittäjien eli liikkeen- ja ammatinharjoittajien kohdalla. Tämän vuoksi ehdotamme 29 §:n 5 kohtaan muutosta lakialoitteen n:o 79/1980 vp. Vänskä ym. mukaisesti.

Hallitus esittää 32 a §:n osinkotulovähennystä muutettavaksi omaisuustulovähennykseksi eli sen soveltamisalaa laajennettavaksi koskemaan myös eräitä vuokratuloja sekä sellaisia korkotuloja, jotka eivät erityislakien perusteella ole verovapaita. Osinkotulovähennyksen tarkoitus on tähän asti ollut paitsi pienosakesääntämisen kannustaminen myös osinkojen kahdenkertaisen verotuksen lieventäminen. Tästä syystä saman vähennyksen laajentaminen kos-

kemaan myös eräitä vuokratuloja ja korkotuloja hämärtää ja mitätöi pykälän aikaisemman tarkoituksen, joten edellä mainitut pääomatulovähennykset olisi mielestämme pidettävä erillään. Vuokratulojen vähentäminen edes hallituksen esittämässä muodossa on oikeasuuntaisen toimenpide, mutta sillä tuskin lisätään vuokra-asuntokantaa, vaikka ehkä vähäisessä määrin voidaan hidastaa sen nopeaa vähene- mistä.

Lakiehdotuksen 33 §:n 2 a kohdassa esitetyn palkkavähennyksen olemme sijoittaneet saman pykälän 1 kohtaan nostaen työtulovähennysprosenttia 25 %:sta 26 %:iin ja enimmäismäärän 10 000 mk:aan, jotta se koskisi mm. myös yrittäjiä ja eläkeläisiä eli kaikkia ns. ansiotulon saajia.

65 §:ään sisältyvä ns. kattosääntö ei nyky- muodossaankaan estä sitä, etteivätkö verovelvollisen välittömät verot edelleenkin saata ylittää hänen verotettavien tulojensa määrän. Verovelvollisen kannalta tällaisissa tapauksissa kohtuuttomaksi muodostuvan verotuksen estämiseksi olisi 65 §:n sisältöä tarkistettava niin, ettei verojen ja maksujen määrä ylitä, varallisuusvero mukaanluettuna, 80 prosenttia verotettavasta tulosta. Ryhmäaloitteemme n:o 51/1980 vp. perusteella ehdotamme mainitun pykälän sisällytettäväksi nyt tehtäviin muutoksiin.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 4 momentti, 22 §:n 1 momentin 1 kohta, 26 §:n 1 momentin 5 ja 7 kohta, 28 §, 29 §:n 1 momentin 4, 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2 (poist.) ja 3—5 kohdat, 36 §:n 1 ja 3 momentti, 37 §, 45 §:n 2 momentti, 50 ja 53 §, 57 §:n 1 ja 3 momentti, 60 §:n 1 momentti sekä 65 §,

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 17 b §:n 2 momentti, 29 §:n 5 kohta ja 32 a § 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa, 18 §:n 4 momentti 17 päivänä kesäkuuta 1976 annetussa laissa (505/76), 28 § 25 päivänä marraskuuta 1977 annetussa laissa (848/77), 29 §:n 1 momentin 4 kohta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77), 29 §:n 1 momentin 6 kohta 26 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentin 1, 2 (poist.), 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 53 § sekä 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 3 momentti 7 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (885/79), sekä 65 § 1 päivänä joulukuuta 1978 annetussa laissa (913/78),

kumotaan lain 33 §:n 1 momentin 2 a kohta, sellaisena kuin se on 7 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (885/79) sekä

lisätään lain 29 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta, 31 §:ään uusi 2 momentti, jolloin 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä 32 a §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

17 §.

Valtiolle suoritettavan tuloveron määrää laskettaessa lisätään sen puolison, jolla on ansiotuloja vähemmän kuin toisella puolisoilla tai jolla ei ole ansiotuloja lainkaan, muut tulot kuin ansiotulot, siltä osin kuin niiden verotettava määrä ylittää 8 000 markkaa, toisen puolison tuloihin. Jos kummallakin puolisoilla on vain muita tuloja kuin ansiotuloja, lisätään sen puolison, jolla on vähemmän tuloja, tulo siltä osin kuin se ylittää 8 000 markkaa toisen puolison tuloihin.

17 b §.

Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoiden yhdessä harjoittaman liikkeen taikka ammatin tuloksen tahi maatilatalouden puhtaan tulon yhteismäärä katsotaan 95 000 markan määrään saakka kokonaan ansiotuloksi. Mikäli verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen tai puolisoiden harjoittamassaan liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa suorittaman työn kohtuullinen arvo

ylittää 95 000 markkaa, voidaan myös tämän määrän ylittävä osa sanottujen tulojen yhteismäärästä katsoa ansiotuloksi. Ansiotuloksi ei kuitenkaan katsota (poist.) korkotuloa, osinkoa, vuokratuloa, asuntotuloa, arvopapereiden ja kiinteän omaisuuden luovutuksesta saatua voittoa, kiinteistön ainesosan luovutuksesta saatua korvausta eikä muuta näihin tuloihin rinnastettavaa tuloa.

Mikäli varsinaiseksi yrittäjäksi katsottavan verovelvollisen puoliso on työskennellyt puolisoiden yhdessä harjoittamassa liikkeessä, ammatissa tai maatilataloudessa, katsotaan valtionverotuksessa 2 momentissa tarkoitettusta ansiotulosta verovelvollisen tai hänen puolisonsa vaatimuksesta, mikäli verovelvollinen ei muuta selvitystä esitä, puolet puolison ansiotuloksi.

18 ja 22 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

26 §.

Tulon hankkimisesta johtuneita menoja ovat muun ohessa:

(5 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

7) julkisen luottamustehtävän hoitamisesta välittömästi aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sen mukaan kuin verohallitus tarkemmin määrää.

28 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

29 §.

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

4) omasta tai puolisonsa tai lastensa tahti sellaisen kasvattilapsen, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt, henki- tai muusta henkilövakuutuksesta suorittamansa maksut, lukuunottamatta 5 kohdassa ja sairausvakuutuslaissa tarkoitettuja maksuja sekä kansaneläkevakuutusmaksua, kuitenkin yhteensä enintään 350 markkaa kutakin perheenjäsentä kohden,

5) omasta ja perheenjäsenensä eläkevakuutuksesta, ei kuitenkaan kertamaksullisesta, suorittamansa maksut,

6) omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja enintään 1 500 markkaa tai, milloin kysymyksessä ovat puoliset, yhteensä enintään 3 000 markkaa, minkä lisäksi enimmäismääriä on korotettava 1 000 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt,

7) kotitaloudessaan työskennelleen kotiapulaisen palkkamenot ja työnantajan maksettavaksi kuuluvat sosiaaliturvakustannukset.

Edellä 1 momentin 4—7 kohdissa mainitut vähennykset sekä verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon bankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen sekä verovelvollisen tai hänen perheensä elantokustannuksiksi katsottavien velkojen korot ja indeksijä ja kurssitappiot vähennetään sen puolison tuloista, joka vähennystä on vaatinut. Jollei vähennystä voida tehdä sen mukaan kuin puoliset ovat sitä vaatineet, tehdään vähennys ensisijaisesti sen puolison tuloista, jonka ansiotulojen yhteismäärä on suurempi. Edellä mainitut vähennykset tehdään saman suuruisina valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Verovelvollinen henkilö, joka ei ole koko verovuotta asunut Suomessa, sekä ulkomainen yhteisö saa tehdä 1 momentin 1—3 sekä 5

kohdassa tarkoitetun vähennyksen vain, jos se kohdistuu sellaiseen tuloon tai omaisuuteen, josta täällä on suoritettava veroa. Edellä tarkoitettu henkilö saa tehdä 1 momentin 4, 6 ja 7 kohdassa tarkoitetun vähennyksen siten, että vähennyksen enimmäismäärä on niin suuri osa sanottujen kohtien mukaisesta enimmäismäärästä kuin hänen Suomessa asumansa aika on koko verovuodesta. Kalenterikuukauden osa luetaan tällöin täydeksi kuukaudeksi.

31 §.

Jos verovuonna Suomessa asuneen henkilön veronmaksukyky hänen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta olennaisesti alentunut, vähennetään tulosta kohtuullinen määrä, ei kuitenkaan enempää kuin 5 500 markkaa (veronmaksukykyyn alenemisvähennys).

Jos verovelvollinen on huoltanut kotihoidossa huollon tarpeessa olevaa vammaista tai vanhuusvähennykseen oikeutettua henkilöä, verovelvollisella on oikeus 1 momentissa mainittuun vähennykseen.

32 a §.

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää kotimaiselta osakeyhtiöltä tai osuuskunnalta saaduista osingoista ja osuuspääoman koroista taikka kotimaiselta säästöpankilta tai osuuspankilta saaduista niiden lisärähoitosijoituksille maksettavista koroista (poist.) 2 200 markkaa (poist.). (osinkotulovähennys).

Lisäksi 1 momentissa mainittu verovelvollinen saa vähentää muusta veronalaisesta korosta sekä muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saadusta vuokratulosta yhteensä 2 200 markkaa (korko- ja vuokratulovähennys).

33 §.

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

1) 26 prosenttia ansiotulostaan, kuitenkin enintään 10 000 markkaa (työtulovähennys),

2) 20 prosenttia ansiotulosta, kuitenkin enintään 4 000 markkaa, jos verovelvollinen on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, minkä lisäksi vähennyksen enimmäismäärää korotetaan 1 100 markalla, jos

verovelvollinen on elättänyt verovuonna enintään 7 vuotta täyttäneitä lastaan tai kasvattilastaan, kuitenkin niin, että puolisoista vähennyksen saa vain se, jonka ansiotulojen määrä on pienempi (*ylimääräinen työtulovähennys*), (2 a kohta poist.)

(3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

4) 8 000 markkaa, milloin verovelvollisen puolisoilla ei ole lainkaan hänen veronalaiseksi tulokseen luettavaa tuloa, tai jos puolisoilla on sanotunlaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 8 000 markkaa vähennettynä 25 prosentilla toisen puolison tulon määrästä (*puoliso vähennys*),

5) 1 300 markkaa jokaisesta verovuonna elättämästään sellaisesta lapsestaan tai kasvattilapsestaan, joka ennen verovuoden alkua on täyttänyt 16 vaan ei 18 vuotta ja joka verovuonna vähintään seitsemän kuukauden ajan on saanut säännöllistä ja täyttä opetusta kansa-, perus-, ammatti-, iltaoppi- tai oppikoulussa, korkeakoulussa tai muussa niihin verrattavassa oppilaitoksessa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*koulutusvähennys*),

36 §.

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

1) 4 000 markkaa, milloin hän ennen verovuoden päättymistä on täyttänyt kuusikymmentäviisi vuotta (*vanhuusvähennys*),

2) 1 200 markkaa jokaisesta alaikäisestä lapsestaan ja kasvattilapsestaan, jota hän on verovuonna elättänyt, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (*lapsivähennys*),

3) 1 700 markkaa, jos hänellä verovuodelta on oikeus 2 kohdan mukaiseen lapsivähennykseen tai 33 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen koulutusvähennykseen eikä häneen ole sovellettava tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä (*kunnallisverotuksen yksinhuoltajavähennys*),

4) 3 800 markkaa ansiotulostaan, jos hän on verovuonna vähintään seitsemän kuukauden

ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta kansa-, perus-, ammatti-, iltaoppi- tai oppikoulussa, korkeakoulussa tai muussa niihin verrattavassa oppilaitoksessa (*opiskelijavähennys*), sekä

5) 8 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 8 000 markasta (*invalidivähennys*). Milloin verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, ellei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

Verovelvollisen, joka on verovuonna suorittanut lapsen elatusta koskevan lainsäädännön mukaisella sopimuksella tai tuomiolla vahvistettua elatusapua, saa vähentää verovuonna suorittamansa sanotun elatusavun määrän, kuitenkin enintään 2 500 markkaa alaikäistä lasta kohden (*elatusvelvollisuusvähennys*).

37 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

45 §.

Metsän arvoksi katsotaan sen tuloverotuksessa vahvistettu puhdas tuotto kerrottuna luvulla 6. Jos maatilan metsän puuston arvo olenaisesti poikkeaa samassa kunnassa olevien samanlaatuisten metsämaiden puustojen keskimääräisestä arvosta, on metsän edellä mainituin tavoin laskettua arvoa harkinnan mukaan korotettava tai alennettava. Metsäksi luetaan maapohja ja puusto.

50 §.

Jos verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt omistamaansa rakennusta tai

asunto-osakeyhtiön osakkuuden taikka asunto-osuuskunnan jäsenyyden perusteella hallitsemaansa huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, alennetaan rakennuksen ja sen tonttimaan sekä osakkeen ja osuuden tämän luvun säännösten mukaan määritettyä arvoa siltä osin kuin se ei ylitä 200 000 markkaa, 40 prosentilla.

Jos verovelvollisen omistamassa rakennuksessa on kaksi tai useampia huoneistoja, joista verovelvollinen on verovuoden päättyessä käyttänyt jotakin huoneistoa yksinomaan tai pääasiallisesti omana taikka perheensä asuntona, alennetaan rakennuksen omana asuntona käytetyn osan ja sitä vastaavan tonttimaan arvoa, siltä osin kuin se ei ylitä 200 000 markkaa, 1 momentissa säädetyllä tavalla.

53 §.

Suomessa asuvien puolisoloiden yhteenlasketuista varoista vähennetään 15 000 markkaa. Jos toisella puolisololla tällöin on velkoja enemmän kuin varoja, otetaan erotus huomioon toisen puolison verotettavan varallisuuden vähennyksenä, ei kuitenkaan enempää kuin kolmannes viimeksi mainitun puolison verotettavasta varallisuudesta.

Verovelvollisen, joka on asunut Suomessa ja verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan, varoista vähennetään jokaisesta sellaisesta lapsesta 8 000 markkaa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle yhteenlasketun varallisuuden perusteella verotettavista puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on varoja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka varojen määrä on suurempi.

57 §.

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

1) jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, 700 markkaa jokaisesta sanotusta lapsesta, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain sille puolisoista, jonka tuloveron määrä on suurempi (huoltajavähennys),

2) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen invalidivähennykseen, 1 000 markkaa, milloin hänen sanotussa lainkohdassa tarkoitettu haitta-asteensa on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 000 markasta, sekä

3) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen vanhuusvähennykseen, 400 markkaa.

Verovelvollinen, jolla on oikeus 36 §:n 3 momentin mukaiseen elatusvelvollisuusvähennykseen, saa tuloverostaan vähentää neljäsosan verovuonna suorittamansa elatusavun määrästä, kuitenkin enintään 650 markkaa alaikäistä lasta kohden.

60 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

65 §.

Milloin verovuonna Suomessa asuneen luonnollisen henkilön tai erillisenä verovelvollisena verotettavan kotimaisen kuolinpesän verovuoden tulosta ja varallisuudesta menevän valtionveron sekä hänelle määrätyn kunnallisveron, kirkollisveron, kansaneläkevakuutusmaksun ja sairausvakuutusmaksun yhteismäärä on suurempi kuin 80 prosenttia verovelvollisen valtionverotuksessa vahvistetusta verotettavasta tulosta, verovelvollisen maksettavaksi ei panna sanotun määrän yli menevää valtionveron osaa. Verotuslain 77 §:n nojalla määrätty veronkorotus on pantava maksuun kokonaan.

Verojen ja maksujen enimmäismäärää 1 momentin mukaan laskettaessa ei oteta huomioon tuloja, joista on suoritettava vain kunnallisvero eikä verotuslain 77 §:n nojalla määrättyä veronkorotusta.

Puolisoiden verotuksessa määräytyy 1 momentissa tarkoitettu veron maksuunpanematta jättäminen kummankin puolison osalta erikseen.

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Ulla Puolanne
Arto Lampinen

Pertti Salolainen

P. Mäki-Hakola
Esko J. Koppanen

II

Valiokunnan enemmistö on hyväksynyt vero-
vähennykset hallituksen esityksen mukaisina.

Vaikka hallitus nyt onkin korottanut merkittävimpien verovähennysten markkamääriä reilusti, jää tulo- ja varallisuusverolakiin useita epäkohtia, jotka tulisi hallituksen esityksen ja valiokunnan tässä yhteydessä käsittelemien aloitteiden pohjalta korjata.

Sairauskulujen verovähennyskelpoisuuden rajoittaminen 1 600 markkaan puolisoiden ja 200 markkaan lasten osalta on kohtuutonta niitä veronmaksajia kohtaan, jotka ovat verovuonna sairastaneet paljon. Sairausvakuutusjärjestelmään ei korvaa läheskään kaikkia sairauskuluja. Potilaiden omavastuuosuutta on sitä paitsi viime vuosina korotettu. Olisi kohtuullista, että sairauskulut siltä osin, kuin niitä ei muuten korvata, voisi edes verotuksessa vähentää. Sairauskuluthan useimmissa tapauksissa aiheutuvat veronmaksajasta itsestään johtumattomista syistä ja heikentävät hänen veronmaksukykyään. Edustaja Korhosen ym. lakialoitteen n:o 25 pohjalta esitänkin sairauskulujen enimmäismäärärajoituksen poistamista.

Edustaja Almgrenin lakialoitteessa n:o 13 esitetään, että verovelvollinen saisi valtionverotuksessa vähentää vähintään 3 000 ja enintään 100 000 markan suuruiset lahjoitukset

yleishyödylliseen tarkoitukseen ja sellaisen uskonnollisen yhdyskunnan tai seurakunnan hyväksi, jolla ei ole verotusoikeutta sen mukaan, kuin asetuksella säädetään. Sen lisäksi, mitä aloitteessa on todettu, haluan viitata kirkolliskokouksen äskettäin antamaan lausuntoon, jossa esitetään kehitysyhteistyöhön annettujen lahjoitusten tekemistä verotuksessa vähennyskelpoisiksi.

Puolisovähennyksen markkamäärää ei ole muutettu sen jälkeen kun aviopuolisoiden erillisverotus toteutettiin. Tämän vuoksi lapsiperheiden verotus on kiristynyt niissä perheissä, joissa vain toinen puoliso käy ansiotyössä. Tähän on kiinnitetty huomiota mm. edustaja Muroman lakialoitteessa n:o 164.

Edustaja Hautalan ym. lakialoitteessa n:o 19 esitetään hallituksen esityksiä suurempia korotuksia joihinkin vähennyksiin. Tällaisia ovat mm. koulutus- ja invalidivähennys sekä opiskelijavähennys. Nämä korotukset perustuvat ko. vähennysten jälkeenjääneisyyteen, kun vähennyksiä ei ole aikanaan riittävästi korotettu, vaikka rahan arvo on huonontunut.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 18 §:n 4 momentti, 22 §:n 1 momentin 1 kohta, 26 §:n 1 momentin 5 kohta, 28 §, 29 §:n 1 momentin 4 ja 6 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 2 a 3, 4, 5 ja 6 kohta, 36 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37, 50 ja 53 §, 57 §:n 1 momentin 1, 2 ja 3 kohta sekä 3 momentti ja 60 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 17 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentin 6 kohta ja 33 §:n 1 momentin 4 ja 6 kohta 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 17 b §:n 2 momentti ja 32 a § 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (972/79), 18 §:n 4 momentti 17 päivänä kesäkuuta 1976 annetussa laissa (505/76), 28 § 25 päivänä marraskuuta 1977 annetussa laissa (848/77), 29 §:n 1 momentin 4 kohta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77) sekä 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 2 a, 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 53 § sekä 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 3 momentti 7 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (885/79), näin kuuluviksi:

17 §.

Valtiolle suoritettavan tuloveron määrää las-

kettaessa lisätään sen puolison, jolla on ansiotuloja vähemmän kuin toisella puolisoilla tai jolla ei ole ansiotuloja lainkaan, muut tulot

kuin ansiotulot, siltä osin kuin niiden verotettava määrä ylittää 7 000 markkaa, toisen puolison tuloihin. Jos kummallakin puolisoilla on vain muita tuloja kuin ansiotuloja, lisätään sen puolison, jolla on vähemmän tuloja, tulo siltä osin kuin se ylittää 7 000 markkaa toisen puolison tuloihin.

17 b, 18 ja 22 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

26 §.

Tulon hankkimisesta johtuneita menoja ovat muun ohessa:

5) matkakustannukset asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvinta kulkuneuvoa käyttäen (poist.).

28 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

29 §.

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

(4 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

6) omat sekä perheenjäsentensä sairauskulut,

31 ja 32 a §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

33 §.

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

1) 25 prosenttia ansiotulostaan, kuitenkin enintään 9 000 markkaa (työtulovähennys),

(2, 2 a ja 3 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

4) 7 200 markkaa, milloin verovelvollisen puolisoilla ei ole lainkaan hänen veronalaiseksi tulokseen luettavaa tuloa, tai jos puolisoilla on sanotunlaista tuloa, saa se puolisoista, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi, vähentää 7 200 markkaa vähennettynä 25 prosentilla toisen puolison tulon määrästä (puolisovähennys),

(5 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

6) vähintään 3 000 markan ja enintään 100 000 markan suuruiset lahjoitukset yleishyödylliseen tarkoitukseen, kansainvälisen kehitysyhteistyön tukemiseen tai sellaisen uskonnollisen yhdyskunnan tai seurakunnan hyväksi, jolla ei ole verotusoikeutta, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, sekä

36 §.

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

1) 3 700 markkaa, milloin hän ennen verovuoden päättymistä on täyttänyt 65 vuotta (vanhuusvähennys),

2) 1 200 markkaa jokaisesta alaikäisestä lapsestaan ja kasvattilapsestaan, jota hän on verovuonna elättänyt, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on tuloja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka tulojen yhteismäärä on suurempi (lapsivähennys),

3) 1 600 markkaa, jos hänellä verovuodelta on oikeus 2 kohdan mukaiseen lapsivähennykseen tai 33 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen koulutusvähennykseen eikä häneen ole sovellettava tämän lain puolisoita koskevia säännöksiä (kunnallisverotuksen yksinhuoltajavähennys),

4) 3 500 markkaa ansiotulostaan, jos hän on verovuonna vähintään seitsemän kuukauden ajan saanut säännöllistä ja täyttä opetusta peruskoulussa, lukiossa, iltaoppi- tai ammattikoulussa, korkeakoulussa tai muussa näihin verrattavassa oppilaitoksessa (opiskelijavähennys), sekä

5) 5 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 5 000 markasta (invalidivähennys). Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen,

kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

Verovelvollinen, joka on verovuonna suorittanut lapsen elatusta koskevan lainsäädännön mukaisella sopimuksella tai tuomiolla vahvistettua elatusapua, saa vähentää verovuonna suorittamansa sanotun elatusavun määrän, kuitenkin enintään 2 500 markkaa alaikäistä lasta kohden (*elatusvelvollisuusvähennys*).

37 ja 50 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

53 §.

Suomessa asuvien puolisoiden yhteenlasketuista varoista vähennetään 14 000 markkaa. Jos toisella puolisoilla tällöin on velkoja enemmän kuin varoja, otetaan erotus huomioon toisen puolison verotettavan varallisuuden vähennyksenä, ei kuitenkaan enempää kuin kolmannes viimeksi mainitun puolison verotettavasta varallisuudesta.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Asser Stenbäck

III

Mielestäni hallituksen esitykseen tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta, joka koskee verotuksessa sallittuja vähennyksiä, olisi tehtävä seuraavan sisältöiset muutokset ja lisäykset.

Veronalaiseksi tuloksi ei tulisi lukea työmatkasta saatua työehtosopimuksen mukaista korvausta missään tapauksessa. Hallituksen esitys rajaa oikeuden tapauksiin, joissa työmatka on tehty työnantajan määräyksestä. Tapaukset, joissa työntekijä itse joutuu hakeutumaan kotikuntansa ulkopuolelle, ja joista hän saa matka- ja päivärahaa, jäävät veronalaiseksi tuloksi. Tältä osin viitataan vuoden 1980 valtiopäiviltä olevaan lakialoitteeseeni n:o 49.

Palkkatulovähennys olisi sallittava kaikille samansuuruisena eli hallituksen esityksen enimmäismääränä 800 markkana.

Verovelvollisen, joka on asunut Suomessa ja verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan, varoista vähennetään jokaisesta sellaisesta lapsesta 7 000 markkaa, kuitenkin niin, että vähennys myönnetään vain toiselle yhteenlasketun varallisuuden perusteella verotettavista puolisoista, jolloin, jos molemmilla puolisoilla on varoja, vähennyksen saa vain se puoliso, jonka varojen määrä on suurempi.

57 §.

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

(1 ja 2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

3) jos hänellä on oikeus 36 §:n mukaiseen vanhuusvähennykseen, 250 markkaa.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

60 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Hallitus ei esitä korotettavaksi edes inflaatiota vastaavasti sairauskulujen vähennysoikeutta. Vaikka kansanterveyslaki ja sairausvakuutuslaki korvaakin osan sairauskuluista, jää sairastuneen itsensä maksettavaksi vielä huomattava osa sairauskuluista. Tämän vuoksi ja edellä mainittuun aloitteeseeni viitaten ehdotan, että sairauskulujen vähennysoikeus korotettaisiin aikuisten osalta 1 200 markkaan ja lasten osalta 300 markkaan. Sairaus ja eräät muut tekijät kuten työttömyys vaikuttavat alentavasti ihmisen veronmaksukykyyn. Tämän vuoksi olisi myös korotettava ns. veronmaksu-
kyvyn alentumisvähennystä.

Hallitus esittää osinkotulojen vähennysoikeutta korotettavaksi 200 markalla. Kun mielestäni ei ole syytä antaa veronhuojennuksia

varakkaille, joilla on mahdollisuuksia hankkia tuloja osinkoina, esitän koko osinkotulovähennysoikeuden eli 1 700 markkaa poistettavaksi. Sitävastoin mielestäni hallituksen esitys 1 700 markan vuokratulojen vähennysoikeudesta on perusteltua. Se sallii esimerkiksi omakotitalon yläkerran vuokraamisen ilman, että pienestä vuokratulosta joutuu maksamaan veroa.

Vanhuusvähennystä esitän korotettavaksi kunnallisverotuksessa 1 500 markkaan ja valtion verosta tehtävää vanhuusvähennystä 300 markaksi. Kunnallisveron invalidivähennystä ehdotan 7 300 markaksi ja valtion verosta tehtävää invalidivähennystä 700 markaksi.

Eriyisen raskaana kohdistuu pieniin tuloihin ja eläkkeisiin kunnallisverotus. Kunnallisverossa ei ole määrätty ns. verotettavan tulon alarajaa, vaan jos tulot ylittävät ns. perusvähennyksen, joutuvat tulot kunnanveron alai-

siksi. Hallitus esittää perusvähennykseksi 3 000 markkaa, joka mielestäni on aivan liian alhainen. Ehdotan, että perusvähennys korotetaan 7 000 markaksi.

Valtiolle menevästä tuloverosta saa verovelvollinen vähentää elättämästään lapsesta määrätyn markkamäärän. Nykyisin tämä on 480 markkaa jokaisesta lapsesta. Hallitus esittää tämän vähennysoikeuden porrastettavaksi lapsiluvun mukaan. Mielestäni entinen käytäntö eli se, että vähennys olisi jokaisesta lapsesta yhtä suuri, on parempi. Ehdotan, että lapsesta myönnettävä vähennys olisi 650 markkaa jokaisesta lapsesta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 17 §:n 2 momentti, 17 b §:n 2 momentti, 18 §:n 4 momentti, 22 §:n 1 momentti 1 ja 8 kohta, 26 §:n 1 momentin 5 kohta, 28 §, 29 §:n 1 momentin 4 ja 6 kohta, 31 §:n 1 momentti, 32 a §, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 2 a, 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 1, 2, 3, 4, ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37, 50 ja 53 §, 57 §:n 1 momentin 1 (poist.), 2 ja 3 kohta sekä 3 momentti ja 60 §:n 1 momentti

sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti ja 29 §:n 1 momentin 6 kohta 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), 17 b §:n 2 momentti ja 32 a § 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (972/79), 18 §:n 4 momentti 17 päivänä kesäkuuta 1976 annetussa laissa (505/76), 28 § 25 päivänä marraskuuta 1977 annetussa laissa (848/77), 22 §:n 8 kohta ja 29 §:n 1 momentin 4 kohta 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (510/77), sekä 31 §:n 1 momentti, 33 §:n 1 momentin 1, 2, 2 a, 3 ja 5 kohta, 36 §:n 1 momentin 2, 3 ja 5 kohta sekä 3 momentti, 37 ja 53 § sekä 57 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä 3 momentti 7 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (885/79), näin kuuluviksi:

17, 17 b ja 18 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

22 §.

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

(1 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

riakorvausta, majoituskorvausta, yömatkarahaa ja muun nimistä hyvityksenä suoritettua matkakustannusten korvausta niin myös ulkomaille työntekijän määräyksestä tehdystä virka- tai työmatkasta saatua vastaavaa korvausta;

8) tehdystä virka- tai työmatkasta saatua virka- tai työehtosopimuksen mukaista matkustamiskustannusten korvausta, päivärahaa, ate-

26 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

28 §.

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan palkkatulovähennyksenä 800 markkaa (poist.), ei kuitenkaan enempää kuin (poist.) palkkatulon määrän. Palkkatulovähennys korvaa palkkatulosta tehtävät luonnolliset vähennykset lukuunottamatta 26 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja vähennyksiä, jollei korvattavien vähennysten määrä ylitä palkkatulovähennyksen määrää.

29 §.

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

(4 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

6) omia ja perheenjäsentensä sairauskuluja enintään 1 200 markkaa tai, milloin kysymyksessä ovat puoliset, yhteensä enintään 2 400 markkaa, minkä lisäksi enimmäismääriä on korotettava 300 markalla jokaisesta alaikäisestä lapsesta tai kasvattilapsesta, jota verovelvollinen on verovuonna elättänyt.

31 §.

Jos verovuonna Suomessa asuneen henkilön veronmaksukyky hänen ja hänen perheensä käytettävissä olevat tulot ja varallisuus huomioon ottaen on erityisistä syistä, kuten elatusvelvollisuuden, työttömyyden tai sairauden johdosta olennaisesti alentunut, vähennetään tulosta kohtuullinen määrä, ei kuitenkaan enempää kuin 7 000 markkaa (veronmaksukyvyn alentumisvähennys).

32 a §.

Luonnollinen henkilö tai erillisenä verovelvollisena verotettava kotimainen kuolinpesä saa vähentää (poist.) muuna asuntona kuin vapaa-ajan asuntona käytettäväksi vuokratusta asunnosta saadusta vuokratulosta yhteensä 1 700 markkaa, kuitenkin enintään vuokratulon määrän (poist.).

33 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

36 §.

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

1) 1 500 markkaa, milloin hän ennen verovuoden päättymistä on täyttänyt kuusikymmentävuotta (vanhuusvähennys),

(2—4 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)

5) 7 300 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 7 300 markasta (invalidivähennys). Milloin verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, ellei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

37 §.

Jos koko verovuoden Suomessa asuneen henkilön tulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 7 000 markan määrää suurempi, on siitä kunnallisverotuksessa vähennettävä sanotun tulon määrä, tai jos tulo on 7 000 markkaa suurempi, 7 000 markkaa vähennettynä yhdellä prosentilla jokaisesta täydestä 70 markan määrästä, jolla tulo ylittää 7 000 markan määrän (perusvähennys).

50 ja 53 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

57 §.

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

1) jos hän on verovuonna elättänyt alaikäistä lastaan tai kasvattilastaan, 650 markkaa jokaisesta sanotusta lapsesta, kuitenkin niin, että

vähennys myönnetään vain sille puolisoista, jonka tuloveron määrä on suurempi (*huoltaja-vähennys*),

2) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen invalidivähennykseen, 800 markkaa, milloin hänen sanotussa lainkohdassa tarkoitettu haitta-asteensa on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 800 markasta, sekä

3) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen vanhuusvähennykseen, 300 markkaa.

— — — — —
(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä.)

60 §.

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen mietinnössä.)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Irma Rosnell

